

Доғистон Республикаси Миллий сиёсат ва диний ишлар
вазирлигининг буйруғи билан тайёрланган

Доғистон Республикаси худудида
бўлган чет эл фуқаролари учун

Ахборот материаллари

2021

Содержание

Россия Федерацияси чегарасини кесиб ўтиш тартиби.....	4
Миграция ҳисобини амалга ошириш	6
Меҳнат фаолиятини амалга ошириш ҳуқуқини тасдиқловчи ҳужжатларни олиш тартиби.....	9
Миграция қонунчилигини бузганлик учун жавобгарлик	17
Чет эл фуқаролари учун таълим соҳасидаги давлат хизматлари.....	21
Чет эл фуқароларига тиббий хизмат кўрсатиш.....	27
Хорижий фуқароларнинг полиция билан ўзаро алоқаси	29
Чет эл фуқароларини Россия ва Доғистон Республикасида мослашиши	31
Хорижий фуқароларга бепул ёрдам ва ҳуқуқий қўллаб-қувватлаш кўрсатувчи давлат ва жамоат ташкилотлари	34
Бепул маслаҳат ва юридик ёрдам олиш тартиби	38
Чет эл фуқаролари учун давлат электрон ресурслари.....	39
Доғистон Республикасида ўзини тутиш ахлоқи	41

Россияга ишлаш, вақтинча яшаш, ўқиш учун ёки оддий сайёҳ сифатида боришдан олдин сиз хусусан Россия Федерацияси ва Доғистон Республикаси ҳудудида бўлишнинг умумий қоидалари билан танишишингиз керак.

Россия Федерацияси чегарасини кесиб ўтиш тартиби

Россия Федерациясининг давлат чегараси орқали ўтиш пунктида сиз тўлдирилган миграция картасини тақдим этишингиз керак.

Миграция карталарининг бланкалари Россия Федерациясига киришда чет эл фуқароларига транспорт хизматларини кўрсатувчи ташкилотлар вакиллари (узоқ масофага боровчи поездлар, самолётлар, денгиз ва дарё кемаларининг хизмат кўрсатувчи ходимлари) томонидан бепул берилади. Агар чет эл фуқароси ўз транспортида ёки пиёда келган бўлса, у ҳолда миграция картаси чегара хизматлари томонидан берилади.

Чет эл фуқаросига самолётда келган тақдирда тўлдирилган миграция картаси берилади. Фақат унда кўрсатилган маълумотларни текшириш учун қолади. Агар керак бўлса, сиз чегара расмийларига мурожаат қилишингиз керак, шунда улар тузатишларни амалга ошириши мумкин.

Миграция картаси рус тилида тўлдирилиши керак. Паспортда ёки шахсни тасдиқловчи бошқа ҳужжатда кўрсатилган маълумотлар асосида уни лотин алифбосидаги ҳарфлар билан тўлдиришга рухсат берилади.

Шаклда қуйидаги маълумотлар бўлиши керак:

- Чет эл фуқаросининг фамилияси ва исми, мавжуд бўлса отасининг исми;
- Туғилган санаси ва жинси;
- Фуқаролик;
- Турар жой мақсади (туризм, ўқиш, иш, тижорат ташрифи ва хоказолар);
- Қолиш муддати (сана, ой ва Россия Федерациясида бўлиш боши ва охири).

Миграция картасининг иккала қисмини тўлдириш керак. «Кириш мақсади» устуни мажбурийдир, бу ерда керакли сўзнинг остига чизиш керак.

Миграция картаси икки қисмдан иборат – «А» ва «В». Миграция картасининг «А» қисми чегара божхона пости ходимлари томонидан давлат чегарасидан ўтгандан кейин қолади. «В» қисми чет эл фуқаросига қайтарилади. Россия Федерациясига кириш белгиси миграция картасининг «В» қисмининг орқасида чегара божхона пости ходимлари томонидан белгиланади.

Миграция картаси бузилган ёки йўқолган тақдирда, чет эл фуқароси 3 кун ичида бузилган ёки йўқолган миграция картасининг дубликати олиш учун буни Россия Ички ишлар вазирлигининг Миграция масалалари бош бошқармасининг жойлашган жойидаги энг яқин худудий бўлинмасига эълон қилиши шарт. Бундай ҳолда, у Россия Федерациясига кирган ҳужжатларни тақдим этиш керак. Миграция картасининг дубликати бепул берилади.

Миграция ҳисобини амалга ошириш

Россия Федерацияси ҳудудига киргандан сўнг, чет эл фуқароси 7 кун ичида яшаш жойида рўйхатдан ўтиши керак. Бу Россия Ички ишлар вазирлигининг Миграция масалалари бўйича бош бошқармасининг ҳудудий бўлинмасида амалга оширилиши керак. Баъзи мамлакатлар учун бошқа рўйхатга олиш даври мавжуд. Шундай қилиб, Тожикистон фуқаролари учун бу 15 кун; Белорусия, Арманистон, Қозоғистон ва Қирғизистон - 30 кун.

Чет эл фуқаросининг ўзи бирон бир ташкилот билан боғланишига ҳожат йўқлигини билиш муҳимдир; миграция рўйхатига олинган рўйхатдан ўтишнинг барча процедуралари мезбон томон томонидан амалга оширилади.

Чет эл фуқароси яшаш жойига этиб боргач, Қабул қилувчи томонга паспортини ва миграция картасини тақдим этади. Бундай ҳолда паспорт ва миграция картасини олиб қўйишга йўл қўйилмайди.

Қабул қилувчи томон ҳам Россия фуқаролари, ҳам чет эл фуқаролари ёки Россия Федерациясида доимий яшовчи фуқаролиги бўлмаган шахслар (яшаш учун рухсатнома билан), шунингдек юридик шахслар, уларнинг чет эл фуқароси аслида яшайдиган (ишлайдиган) ёки ишлайдиган ваколатхоналари бўлиши мумкин.

Чет эл фуқароси меҳмонхонада жойлашганда, мезбон меҳмонхона маъмурияти бўлиб, у 24 соат ичида Россия Ички ишлар вазирлиги Миграция бош бошқармасининг ҳудудий органига чет эл фуқароси келганлиги тўғрисида хабар беради ва шунингдек барча ишларни бажаради. Чет эл фуқароларини

рўйхатдан ўтказиш билан боғлиқ зарур ҳаракатлар ва белгиланган яшаш қоидаларига риоя қилиш учун жавобгардир.

Чет эл фуқароси томонидан тақдим этилган ҳужжатлар асосида қабул қилувчи томон чет эл фуқаросининг яшаш жойига келиши тўғрисида хабар бериш учун махсус шаклни тўлдиради (кейинги ўринларда Хабарнома). Ушбу шакл, шунингдек паспорт ва миграция картасининг нусхаси бир кун ичида Россия Ички ишлар вазирлигининг Миграция масалалари бош бошқармасининг ҳудудий бўлинмасига ўтказилади. Қабул қилувчи томон буни шахсан ўзи амалга ошириши ёки почта орқали юбориши мумкин. Миграцияни рўйхатдан ўтказиш учун давлат божи олинмайди.

Қабул қилувчи томон Хабарноманинг ажраладиган қисмини чет эл фуқаросига юборади. Чет эл фуқаросига тегишли белги қўйилган Хабарноманинг ажраладиган қисмининг мавжудлиги унинг миграция рўйхатига олинганлигини тасдиқлайди.

Чет эл фуқароси миграция рўйхатга олиш органларига унинг келиши тўғрисида мустақил равишда хабар бериши мумкин бўлган ҳолатлар қонун ҳужжатларида кўзда тутилган:

- Қабул қилувчи томон мустақил равишда хабарнома юбора олмаслиги учун ҳужжатлаштирилган асосли сабаблар мавжуд бўлса;

- Агар чет эл фуқароси доимий равишда Россия Федерацияси ҳудудида яшаса, у қабулни қабул қилган томоннинг ёзма розилиги билан тегишли миграция рўйхатга олиш органига келганлиги тўғрисида мустақил равишда хабар бериш ҳуқуқига эга.

Чет эл фуқароси жўнаб кетаётганда Хабарноманинг ажраладиган қисмини Мезбон томонга топшириши шарт.

Кейин, жўнаб кетганидан кейин икки кун ичида қабул қилувчи томон уни тўғридан-тўғри ёки почта орқали Россия Ички ишлар вазирлигининг Миграция масалалари бош бошқармасининг ҳудудий бўлинмасига тақдим этади.

Россия Федерациясига виза талаб қилмайдиган тартибда келган чет эл фуқаросининг вақтинча бўлиш муддати, Россия Федерацияси қонунларида назарда тутилган ҳоллар бундан мустасно, тўқсон кундан ошмаслиги мумкин.

Чет эл фуқароси рухсат этилган яшаш муддати тугагандан сўнг Россия Федерациясидан чиқиб кетиши шарт. Визанинг амал қилиш муддатини ёки яшаш муддатини узайтириш учун юқоридаги муддат тугашидан олдин миграция назорати органларига олдиндан мурожаат қилишингиз керак.

Мехнат фаолиятини амалга ошириш ҳуқуқини тасдиқловчи ҳужжатларни олиш тартиби

Чет эл фуқароси ишлашга рухсатномаси бўлган ва 18 ёшга тўлган тақдирдагина ишлаш ҳуқуқига эга. Бироқ, рухсатномасиз ишлаш ҳуқуқига эга бўлган чет эл фуқароларининг айрим тоифалари мавжуд:

- Россия Федерациясида ҳуқуқий мақомга эга бўлган одамлар - вақтинчалик яшаш учун рухсатнома ёки яшаш учун рухсатнома;
- Кўчириш бўйича давлат дастурининг иштирокчиси мақомига эга бўлган одамлар;
- Журналистлар, агар улар Россия Федерациясида аккредитациядан ўтган бўлса;
- Россия университетида, техникумида, коллежида ўқийдиган ва таътилда кўшимча пул топадиган ёки бўш вақтларида ўқиётган муассасасида ишлайдиган талабалар;
- қочқин мақомига эга бўлганлар ёки вақтинча бошпана олганлар;
- таклиф қилинган илмий, педагогик, тиббиёт, ижодий ходимлар - муайян шартлар асосида;
- Беларуссия, Қозоғистон, Қирғизистон ва Арманистон фуқаролари (Европа Иттифоқи мамлакатлари божхона иттифоқида киритилган мамлакатлардан).

Агар чет эл фуқароси юқоридаги мақомлардан бирига тегишли бўлмаса, унда мехнат фаолиятини амалга ошириш учун у қуйидаги ҳужжатларни олиши керак:

- патент (Россия Федерациясида визасиз бўлган чет эл фуқароси учун);

- ишлаш учун рухсатнома (Россия Федерациясида виза асосида бўлган чет эл фуқароси учун).

Иш патенти Доғистон Республикаси Ички ишлар вазирлигининг Миграция бўлимига чет эл фуқароси томонидан шахсан ўзи ёки ваколатли ташкилот орқали кириб келган кундан бошлаб 30 календар кун ичида тақдим этилади.

Патент олиш учун сиз қуйидаги ҳужжатларни тайёрлашингиз керак:

- патент олиш учун ариза;
- шахсни тасдиқловчи ҳужжат;
- ихтиёрий тиббий суғурта полиси ёки пулик тиббий хизматлар кўрсатиш тўғрисидаги битим;
- хавфли касалликлар йўқлиги тўғрисидаги гувоҳнома;
- рус тилини билишини, Россия тарихи ва Россия Федерацияси қонунчилиги асосларини билишини тасдиқловчи ҳужжат;
- кириш учун миграция картаси – «ИШ»;
- миграцияни рўйхатдан ўтказиш тўғрисидаги ҳужжат;
- патентни рўйхатдан ўтказиш учун ҳужжатларни топшириш муддати бузилган тақдирда, жарима тўлаш учун қвитансия (10 дан 15 минг рублгача) тақдим этилади.

Барча ҳужжатлар топширилгандан кейин 10 иш куни ичида тайёр патент берилади ва бармоқ изларини давлат рўйхатидан ўтказиш ва суратга олиш мажбурий амалга оширилади.

Ишга бўлган патентнинг амал қилиш муддати ва қиймати

Иш патенти 1 ойдан 12 ойгача бўлган муддатга берилади. 12 ойдан кейин патентни Россия Федерациясидан чиқмасдан бир марта янгилаш мумкин.

Патент учун тўлов ҳар ойда ёки ундан узоқ муддат учун белгиланган аванс тўлови шаклида амалга оширилади.

2021-йилда Доғистон Республикасида патент учун аванс тўлови 3803 рублни ташкил этади.

Чет эл фуқароси қўлида патент олгандан кейингина ушбу ихтисосда ва патентда кўрсатилган минтақада расмий равишда иш бошлаш имконияти мавжуд.

Юридик шахс томонидан иш билан таъминланган чет эл фуқароси патент берилган кундан бошлаб икки ой ичида шахсан Ички ишлар вазирлигининг ҳудудий органининг миграция бўлимига қабул қилинганлиги тўғрисида хабарнома билан почта орқали юбориши ёки юбориши шарт. Патент берган Россия ишлари, меҳнат шартномаси ёки ишларни бажариш (хизматлар кўрсатиш) учун фуқаролик-ҳуқуқий шартномаларнинг нусхаси. Агар бу бажарилмаса, патент бекор қилинади.

Иш берувчи, ўз навбатида, ФМСга чет эл фуқароси билан меҳнат шартномаси тузилганлиги тўғрисида хабарнома юбориши ва шу билан унинг иш билан таъминланиши тўғрисида ҳокимиятни хабардор қилиши керак. Шунингдек, иш берувчи ишчидан чет эл фуқаросини иш билан таъминлаш учун СНИЛС ва ТИН каби ҳужжатларни талаб қилиши керак.

Чет эл фуқароси патент олганидан сўнг, бунинг учун ҳар ой аванс тўловларини тўлаши шарт. Кечиктирилган тақдирда, ҳатто 1 кунга патент автоматик равишда бекор қилинади.

Юқорида таъкидлаб ўтилганидек, виза асосида келган барча чет эл фуқаролари ишлаш учун рухсат олишлари шарт.

Бунинг учун чет эл фуқароси белгиланган тартибда ишлашга

рухсатнома олиш тўғрисида ариза билан Россия Ички ишлар вазирлиги Миграция бош бошқармасининг миграция рўйхатдан ўтган жойидаги ҳудудий бўлинмасига мурожаат қилиши керак.

Ариза билан бирга қуйидаги ҳужжатлар тақдим этилиши керак:

- Ариза нусхаси;
- 30 × 40 мм рангли фотосурат;
- Чет эл фуқаросининг шахсини тасдиқловчи ва Россия Федерацияси томонидан ушбу хусусият билан тан олинган ҳужжат;
- Чегара назорати пункти белгиси бўлган миграция картаси;
- Чет эл фуқаросига ишлашга рухсатнома берганлиги учун давлат божи тўланганлигини тасдиқловчи қвитансия.

Рухсатномада қуйидагилар кўрсатилган: унинг эгасининг фамилияси, исми, отасининг исми, паспорт маълумотлари, туғилган санаси, ташкилот номи, чет эл фуқароси ишлашга рухсат берилган Россия Федерацияси вилояти. Авторизация шакли кетма-кет, рақам ва амал қилиш муддатига эга. Ишга рухсат олган чет эл фуқароси рухсатномада кўрсатилган ҳудуддан ташқарида ва бошқа касбда ишлаш ҳуқуқига эга эмас. Ушбу қоидаларга риоя қилмаслик учун чет эл фуқароси маъмурий жавобгарликка тортилади ва Россия Федерациясидан чиқариб юборилиши мумкин ва унга берилган ишлаш учун рухсат бекор қилинади.

Агар чет эл фуқаросига 90 кундан ортиқ муддатга ишлашга рухсат берилган бўлса, у бундай рухсатни олган кундан бошлаб 30 кун ичида Россия Ички ишлар вазирлигининг Миграция бош бошқармасининг ҳудудий бўлинмасига топшириши керак:

- Гиёҳвандликнинг йўқлигини тасдиқловчи ҳужжатлар;
- Бошқалар учун хавф туғдирадиган юқумли касалликлар (мохов (Хансен касаллиги), сил, сифилис, хламидиал лимфогранулома, шанкроид) йўқлигини тасдиқловчи ҳужжатлар;
- Инсон иммунитет танқислиги вируси (ОИВ - инфекция) сабаб бўлган касаллик йўқлиги тўғрисидаги гувоҳнома.

Агар чет эл фуқароси белгиланган муддат ичида зарур тиббий ҳужжатларни тақдим қилмаган бўлса, унда унга берилган ишлаш учун рухсатнома бекор қилинади ва иш берувчи у билан меҳнат ёки фуқаролик шартномасини бекор қилишга мажбурдир.

Ишга рухсатнома, патентдан фаркли ўлароқ, чет эл фуқаросига Россия Федерацияси ҳукумати томонидан белгиланган квота доирасида берилади. Квотага тортилмайдиган мутахассисликлар рўйхати мавжуд. Одатда, бу етакчи лавозимлар.

Ишга рухсатнома бериш учун давлат божи 3500 рублни ташкил қилади.

Чет эл фуқаросидан унга ишлашга рухсатнома бериш тўғрисидаги аризани қабул қилишни рад этишга йўл қўйилмайди, чет эл фуқароси ушбу бандда кўрсатилган ҳужжатларни тақдим қилмаган ҳолатлар бундан мустасно.

Россия Ички ишлар вазирлигининг Миграция бўйича бош бошқармаси ҳудудий бўлинмасининг ваколатли ходими аризани рўйхатдан ўтказди, унга рўйхатдан ўтиш рақамини қўяди ва ариза берувчига унинг аризаси нусхасини қабул қилинган санаси билан ёзиб беради.

Россия Ички ишлар вазирлигининг Миграция бош бошқармасининг ҳудудий бўлинмаси томонидан ишлашга

рухсатнома юқоридаги ҳужжатлар тақдим этилганидан кейин 10 иш кунидан кечиктирмасдан, ишлашга рухсат олиш учун аризада нотўғри ёки бузилган маълумотларнинг йўқлиги ва тақдим этилган ҳужжатлар. Агар чет эл фуқароси ишлашга рухсат олиш учун Россия Ички ишлар вазирлигининг Миграция бош бошқармасининг ҳудудий бўлинмасига мурожаат қилганда, аниқ иш жойига эга бўлмаса, кейин у иш билан таъминлашда ёрдам сўраб Россия Федерациясининг тегишли таъсис объектида иш билан таъминлаш масалалари бўйича ижро этувчи ҳокимиятга мурожаат қилиши мумкин.

Россия Федерацияси ҳудудига кирган кундан бошлаб 90 кундан ортиқ вақт мобайнида ишлашга рухсатнома олган чет эл фуқароси 90 кун тугашидан олдин иш топиши керак, акс ҳолда, у 90 кундан ортиқ ишлаш учун рухсатномага эга бўлишига қарамай, Россия Федерациясини тарк этиши керак.

Ишга рухсат бериш муддатини узайтириш.

Агар керак бўлса, чет эл фуқароси ишлаш учун рухсатноманинг амал қилиш муддатини узайтириш имкониятига эга. Бунинг учун вақтинча яшаш жойида рўйхатдан ўтиш тўғрисидаги хабарномада кўрсатилган вақтинчалик бўлиш муддати тугамасдан олдин у Россия Ички ишлар вазирлиги Миграция бош бошқармасининг ҳудудий бўлинмасига мурожаат қилиши ва янги муддатга ишлаш учун рухсат олиши керак.

Чет эл фуқароси ишлаш учун рухсатноманинг амал қилиш муддатини узайтириш тўғрисида ариза бермаган тақдирда, у *2500 - 5000 рубл* миқдорида жарима шаклида маъмурий жавобгарликка тортилади ва баъзи ҳолларда - маъмурий чиқариб юбориш билан.

Бундай ҳолда, маъмурий чиқариб юбориладиган чет эл фуқароси беш йилгача Россия Федерациясига кириш ҳуқуқидан маҳрум этилиши мумкин.

Меҳнат шартносини расмийлаштириш.

Чет эл фуқаросига патент ёки иш рухсатномасини олганидан сўнг меҳнат шартномасини расмийлаштириш имконияти берилади. Чет эл фуқаролари иш билан мурожаат қилишда амалда Россия ҳужжатлари билан бир хил ҳужжатларни тақдим этишлари шарт.:

- паспорт ёки шахсни тасдиқловчи бошқа ҳужжат (вақтинчалик яшаш учун рухсатнома, яшаш учун рухсатнома ва бошқалар);

- миграцион картаси, виза, иш рухсатномаси ёки патент (вақтинчалик чет элликлар учун);

- меҳнат дафтарчаси, агар бўлмаса - расмийлаштирилсин;

- мажбурий пенсия суғуртасининг суғурта гувоҳномаси;

- Россия Федерацияси ҳудудида амал қиладиган ихтиёрий тиббий суғурта шартномаси (сиёсати);

- таълим тўғрисидаги ҳужжат, малака ёки махсус билимларнинг мавжудлиги- ишга киришда махсус билим ёки махсус тайёргарликни талаб қиладиган ҳужжат.

Меҳнат шартномаси ёки фуқаролик-ҳуқуқий шартнома тузилгандан сўнг, иш берувчи ёки иш (хизмат) буюртмачиси Россия Федерациясининг тегишли субъектининг ҳудудий бандлик органини хабардор қилиши ва хорижий фуқаронинг Россия федерацияси ҳудудида қолиш муддатини узайтириш учун бундай шартноманинг амал қилиш муддатини кўрсатиши шарт.

Чет эл фуқароси яшаш муддатини узайтириш тўғрисида хабардор қилинганидан сўнг Россия федерацияси ҳудудида ишлаш учун рухсатноманинг амал қилиш муддати давомида қолиш ҳуқуқига эга.

Иш берувчи ёки иш (хизмат) буюртмачиси иккинчи хабарноманинг ажраладиган қисмини чет эл фуқаросига топшириши шарт.

Янги меҳнат шартномаси тузилганда, иш берувчи Россия ички ишлар вазирлигининг миграция масалалари бўйича Бош бошқармасининг ҳудудий бўлинмасини яна чет эллик ишчи томонидан янги меҳнат шартномасини тузиш ва унга тегишли белги билан янги хабарнома бланкининг ажраладиган қисмини беришга мажбурдир.

Миграция қонунчилигини бузганлик учун жавобгарлик

Миграция соҳасидаги қонунларни бузганлик учун чет эл фуқаролари қатъий жавобгарликка тортиладилар.

Россия Федерациясида миграция қонунчилигини бузганлик учун жавобгарликни тартибга солувчи расмий ҳужжатлар:

- «Россия Федерациясидан чиқиш ва Россия Федерациясига кириш тартиби тўғрисида» (15.08.1996 № 114-ФҚ Федерал қонуни);

- Россия Федерациясининг маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги кодекси;

- Россия Федерацияси Жиноий Кодекси;

- Россия Федерацияси ҳукуматининг 2015 йил 14 январдаги 12-сонли «Россия Федерациясига хорижий фуқарога ёки фуқаролиги бўлмаган шахсга нисбатан киришни рад этиш тўғрисида қарор қабул қилиш тартиби тўғрисида» ги қарори.

Россия федерацияси миграция қонунчилигини бузган чет эл фуқароси томонидан жавобгарликка тортилиши мумкин:

— Россия Федерациясига киришга рухсат бермаслик тўғрисида қарор;

— маъмурий ҳуқуқбузарлик тўғрисидаги иш бўйича қарор қабул қилиш;

— жиноят иши бўйича қарор қабул қилиш.

Миграция ҳисобини юритиш қоидаларини бузиш.

Чет эл фуқаросининг яшаш жойида рўйхатдан ўтиш учун аризани ўз вақтида топшириш учун маъмурий жавобгарлик Россия Федерацияси маъмурий ҳуқуқбузарлик кодексининг 1 қисми 18.8

моддасига мувофиқ – Россия федерациясидан ташқарида ёки ундан ташқарида маъмурий экстрадиция қилинган **2000 дан 5000 рублгача** бўлган маъмурий жарима қўлланилади.

Хорижий фуқаронинг Россия Федерациясида қолиш ҳуқуқини тасдиқловчи ҳужжатлар бўлмаса ёки бундай ҳужжатларнинг йўқолиши ва уларнинг тегишли органга йўқолиши ёки муайян муддат тугагандан сўнг Россия Федерациясидан чиқиб кетишдан бўйин товлаш тўғрисидаги аризаси мавжуд бўлмаса, **2000дан 5000 рублгача** бўлган жаримага тортилади.

2000 дан 5000 рублгача бўлган маъмурий жарима ҳам назарда тутилган:

- чет эл фуқароси томонидан Россия Федерациясида бўлиш (яшаш) режимига риоя қилинмаган тақдирда, хусусан, Россия Федерациясига кириш мақсади ва яшаш муддати давомида амалга оширилган фаолият ёки машғулот ўртасидаги тафовут (яшаш жойи) Россия Федерациясида;

- чет эл фуқароси Россия Федерациясидан ташқарида ўз вақтида бўлган муайян муддатидан кейин ўз вақтида чиқиб кетган ҳолда;

Чет эл фуқаросининг яшаш жойига келиши тўғрисидаги хабарномани ўз вақтида тақдим етмаслик **2000 дан 4000 рублгача** бўлган миқдорда маъмурий жарима солишга сабаб бўлади.

Меҳнат муҳожирларнинг жавобгарлиги.

Чет эл фуқароси ёки фуқаролиги бўлмаган шахс томонидан патент бериш учун ариза бериш муддатини бузиш, агар бундай муддат федерал қонунга мувофиқ белгиланган бўлса, **10000 дан 15000 рублгача** бўлган миқдорда маъмурий жарима солишга

сабаб бўлади.

Чет эл фуқаросининг **2000 дан 5000 рублгача** бўлган жарима шаклидаги жавобгарлиги қуйидаги ҳолларда тақдим этилади:

- Рухсатнома ёки патент бўлмаган тақдирда чет эл фуқароси ёки фуқаролиги бўлмаган шахсни Россия Федерациясида ишлашга жалб қилиш;
- Агар ишлаш учун рухсатномада ёки патентда касб (мутахассислик, лавозим, меҳнат фаолияти тури) ҳақида маълумот бўлса, чет эл фуқароси ёки фуқаролиги бўлмаган шахснинг ишлаш учун рухсатномада ёки патентда кўрсатилмаган касб (мутахассислик, лавозим, меҳнат фаолияти тури) бўйича меҳнат фаолиятини амалга ошириш;
- чет эл фуқароси ёки фуқаролиги бўлмаган шахсни Россия Федерацияси таъсис этувчи субъекти чегараларидан ташқарида ишлашга жалб қилиш, унинг ҳудудида ушбу чет эл фуқароси ёки фуқаролиги бўлмаган шахсга ишлаш учун рухсатнома, патент ёки вақтинча яшаш учун рухсатнома берилган;
- чет эл фуқаросини ёки фуқаролиги бўлмаган шахсни Россия Федерациясида ишлашга белгиланган тартибда хорижий ишчиларни жалб қилиш ва улардан фойдаланиш учун рухсатномани олмаган ҳолда жалб қилиш агар федерал қонунларга мувофиқ бундай рухсат зарур бўлса;
- меҳнат шартномаси ёки ишларни бажариш (хизматлар кўрсатиш) учун фуқаролик-ҳуқуқий шартномани тузиш ёки тўхтатиш (бекор қилиш) тўғрисида миграция соҳасидаги ижро этувчи органни хабардор қилмаслик ёки хабардор

қилиш тартиби (шакли) бузилганлиги чет эл фуқароси билан шартнома тузилган, тўхтатилган (бекор қилинган) кундан бошлаб 3 иш кунидан кўп бўлмаган муддатда, агар федерал қонунчиликка мувофиқ бундай хабарнома зарур бўлса.

Агар чет эл фуқароси ёки фуқаролиги бўлмаган шахс ишлаш учун рухсатномада ёки патентда мавжуд бўлган маълумотларга ўзгартириш киритиш муддатини бузса ёки ушбу ўзгартиришлар учун мурожаат қилмаса, **бу 4000 дан 5000 рублгача** маъмурий жаримага сабаб бўлади.

Чет эл фуқароси ёки фуқаролиги бўлмаган шахс томонидан бир йил ичида такроран маъмурий ҳуқуқбузарлик содир этилиши Россия Федерациясидан маъмурий чиқариб юборилиши билан **5000 дан 7000 рублгача** маъмурий жарима солишга олиб келади.

Чет эл фуқароларининг жиноий жавобгарлиги.

Чет эл фуқаролари Россия Федерациясида ўз чегараларини тарк этган ҳолда жиноят содир этганлик учун жиноий жавобгарликка тортилиши мумкин.

Россия Федерацияси Жиноят-процессуал кодексининг 458-моддасига биноан, Россия Федерацияси ҳудудида кейинчалик ўз чегараларидан ташқарида бўлган чет эл фуқароси томонидан содир этилган жиноят ва у билан процессуал ҳаракатларни амалга ошириш мумкин бўлмаган тақдирда Россия Федерацияси ҳудудида иштирок этиш, қўзғатилган ва тергов қилинган жиноят ишининг барча материаллари Россия Федерацияси Бош прокуратурасига ўтказилади, у уларни жиноий жавобгарликка тортиш учун хорижий давлатнинг ваколатли органларига юбориш масаласини ҳал қилади.

Чет эл фуқаролари учун таълим соҳасидаги давлат хизматлари

Чет эл фуқаролари Россия Федерациясининг халқаро шартномаларига мувофиқ федерал бюджетдан, Россия Федерацияси таъсис объектлари бюджетларидан ёки маҳаллий бюджетлардан бюджет маблағлари ҳисобидан ўрта касб-хунар таълими, олий маълумот ва кўшимча касб-хунар таълими олиш ҳуқуқига эга.

Россия Федерациясида қуйидаги таълим шакллари таклиф қилиш мумкин:

- Шартнома асосида ўқитиш;
- Давлат стипендияси (Россия Федерацияси ҳукумати квотаси);
- Россия Федерацияси фуқаролари билан тенг шароитларда таълим олиш (умумий асосда, танлов асосида).

Барча мамлакатлар фуқаролари, истисносиз, шартнома асосида жисмоний шахслар (талабнома берувчиларнинг ўз маблағлари) ва юридик шахслар (ҳомийлар - компаниялар, фондлар, донорлар) ҳисобидан ўқишлари мумкин.

Давлат стипендияси бюджет маблағлари ҳисобидан ўқитишни ўз ичига олади ва жорий ўқув йилида квота ажратилган мамлакатларнинг чет эл фуқароларига қўлланилади. Ушбу дастур чет элда яшовчи ватандошларга ҳам тегишли. Квоталар мавжудлиги ва ҳужжатларни топшириш тартиби тўғрисидаги маълумотларни Россия ҳамкорлик ваколатхонасида, шунингдек Россиянинг хорижий давлатларнинг элчихоналарида билиб олишингиз мумкин.

Фуқароларнинг қуйидаги тоифалари бюджет маблағлари ҳисобидан умумий асосларда ўқишлари мумкин:

- олий ўқув юртига кириш пайтида Россияда доимий яшовчи Озарбайжон Республикаси, Қирғизистон Республикаси, Украина, Грузия, Туркменистон, Арманистон Республикаси, Белоруссия, Қозоғистон, Молдова, Тожикистон, Ўзбекистон фуқаролари;
- ўз давлатлари ҳудудида яшовчи Қирғизистон Республикаси, Белоруссия, Қозоғистон, Тожикистон республикалари фуқаролари;
- чет элда яшовчи ватандошлар;
- муҳожирлар, яъни Россия Федерациясига ихтиёрий равишда кўчириш давлат дастурининг иштирокчилари.

Россия ҳукумати томонидан молиялаштириладиган жойларни олишнинг учта варианты мавжуд. Номзодлар:

1. Россияда ёки чет элда ўтказилган олимпиадалардан бирида ғолиб бўлиши;
2. ягона давлат имтиҳони ёки кириш имтиҳонларини топшириши;
3. давлат стипендиялари (квота) учун танловдан ўтишлари мумкин.

Россия Федерацияси ҳудудида ўқишни истаган чет эл фуқаролари қуйидаги ҳужжатларни олий ўқув юртига топширишлари керак:

- мутахассисликнинг тўлиқ номини кўрсатган анкета;
- ўрганилган фанлар ва улардаги имтиҳонларда олган баҳолари (баллари) кўрсатилган ҳолда белгиланган тартибда тасдиқланган маълумот тўғрисидаги гувоҳнома (ҳужжат) нусхаси;
- юборувчи мамлакатнинг соғлиқни сақлаш бўйича расмий

органи томонидан тасдиқланган тиббий хулоса;

- юборган мамлакатнинг расмий соғлиқни сақлаш органи томонидан тасдиқланган ОИВ инфекциясининг йўқлиги тўғрисидаги гувоҳнома;

- белгиланган тартибда тасдиқланган туғилганлик тўғрисидаги гувоҳноманинг нусхаси;

- 4 x 6 см ўлчамдаги 6 та фотосурат.

Россия Федерацияси худудида аллақачон ўқиётган талабаларга ўқиш тугагунига қадар Россияда қолиш имконияти берилади. Бундан ташқари, федерал қонунга киритилган ўзгартиришлар тайёргарлик бўлимида ўқишни тугатган ва бошқа таълим ташкилотига қабул қилинган чет эл фуқаролари учун Россияда вақтинча бўлиш муддатини узайтиришни назарда тутлади. Энди уларга Россия Федерациясини тарқ этишнинг ҳожати йўқ. Қабул қилувчи томоннинг вазифалари бундай чет эл фуқароларини қабул қилган таълим ташкилотига юкланади. Яъни, университетнинг ўзи миграция соҳасидаги федерал ижро этувчи органнинг худудий органига чет эл фуқаросининг вақтинча бўлиш муддатини узайтириш тўғрисида илтимоснома юборади.

Чет эллик талабаларнинг Россияда ўқиши учун зарур шартлардан бири бу рус тилини билишдир. Билимсизлик ҳолатида талаба бир йиллик муддатга таълим муассасаларининг тайёргарлик факултетларига қабул қилиниши мумкин. Ўқув йили охирида якуний имтиҳонлар ўтказилади. Россия тўлиқ ўрта таълим мактабида имтиҳонларни муваффақиятли топширган талабалар тайёргарлик факултетини тугатганлиги тўғрисидаги гувоҳномаларни оладилар ва танлаган ихтисосликлари бўйича

университетларга ўқишга юборилади.

Доғистон Республикасининг етакчи университетлари базасида тайёрлов бўлимлари очилди:

Доғистон давлат университети куйидаги йўналишларни амалга оширадиган Халқаро таълим факултетига чет эл талабаларини қабул қилади:

- чет эл талабаларининг барча таълим шакллариغا чет элларнинг энг тайёр ёшлари орасидан қабул қилишни ташкил этиш;
- чет эл фуқароларини тайёргарлик бўлимига қабул қилиш режасини ва асосий факултетларга талабалар, аспирантлар, докторантлар ва стажерларни қабул қилишнинг умумий режасини шакллантириш;
- чет эллик талабаларни рўйхатдан ўтказиш бўйича ишларни ташкил этиш;
- чет эл фуқароларини университетга тайёрлаш бўлимида тайёрлашни ташкил этиш ва бошқалар.

Қўшимча маълумот олиш учун куйидаги манзилга мурожаат қилинг: Махачкала шаҳри, Батирая кўчаси, 2-а уй.

тел: (8722) 56-20-90, 56-20-86

E-mail: cmdp@yandex.ru

www.cmdp.dgu.ru

Доғистон давлат техника университетида халқаро ҳамкорлик бошқармаси мавжуд бўлиб, унинг асосий вазифалари чет эл фуқароларини университетда ўқиш учун жалб қилиш, таълимни ва (ёки) малакаларини ўзаро тан олинишига қўмаклашиш, таълим тўғрисидаги ҳужжатларни тасдиқлаш тартиби бўйича маслаҳатлар

ва (ёки) малака, шунингдек хорижий давлатда олинган таълим ва (ёки) малака тартибини тан олиш.

Бошқарма таркибига қуйидагилар киради:

- паспорт ва виза назорати ва маркетинг хизмати;
- чет эл фуқароларини университетга тайёрлаш ва мослаштириш хизмати.

Алоқа маълумотлари: Махачкала кўчаси, И. Шамил муюлиш,
70

тел: 8(8722) 62-45-19; +7 (988) 432-59-79

E-mail: dicd@dstu.ru

www.dstu.ru

Доғистон давлат педагогика университети халқаро алоқалар бўлими орқали чет эллик талабаларни жалб қилиш билан ҳам шуғулланади.

Университетнинг халқаро фаолиятининг асосий йўналишлари:

- чет эл фуқароларини ўқитишга жалб қилиш, шунингдек чет эллик талабаларни университетнинг асосий мутахассисликлари бўйича ўқитиш;
- Россияда ва чет элда университетнинг ўқув ва илмий хизматларини реклама қилиш;
- олий таълим соҳасида ишлайдиган давлат ва халқаро ташкилотлар билан ижодий алоқаларни ўрнатиш;
- халқаро таълим лойиҳалари доирасида талабалар ва ўқитувчилар алмашинуви ва бошқалар.

Алоқа маълумотлари: Махачкала шаҳри, М. Ярагский кўчаси,
57-уй

тел: +7 (8722) 78-12-96

E-mail: oms-dgpu@mail.ru

www.dgpu.net/ru

Доғистон давлат тиббиёт университети тайёргарлик курси билан рус тили кафедрасини очди. Кафедрада чет эл фуқаролари учун тайёргарлик бўлимнинг талабалари ва тиббиёт ва стоматология факултетларининг I-V курсларининг чет эллик талабалари ўқитилади. Талабаларнинг билимларини, нутк кўникмаларини ва қобилиятларини шакллантириш даражасини текшириш жорий, оралиқ ва якуний назорат шаклида амалга оширилади.

Шунингдек, кафедра учта илмий йўналишни амалга оширади:

- чет тили сифатида рус тили;

- чет эллик талабаларнинг Россия тиббиёт университетида ўқиш учун психологик, педагогик, ижтимоий-маданий ва лингвистик мослашуви;

- кавказ тиллари.

Алоқа маълумотлари: Махачкала шаҳри, Ленин муъолиши, 1 уй

тел: 8 (8722) 63-22-02; +7 (988) 309-56-47

E-mail: israf@yandex.ru

Чет эл фуқароларига тиббий хизмат кўрсатиш

Россия Федерациясида вақтинча яшайдиган ва ишламайдиган чет элликларнинг вақтинча яшайдиган ёки вақтинча яшайдиган чет эллик ишчиларга тиббий хизмат кўрсатиш уларнинг қуйидаги ҳуқуқларга эга бўлишларини тахмин қилади:

- Бахтсиз ҳодисалар, жароҳатлар, заҳарланиш ҳолатларида қонун билан ёки махсус қоида бўйича кўрсатишга мажбур бўлган ва тегишли тайёргарликка эга бўлган шахслар ҳаёти ва соғлиғига таҳдид соладиган бошқа ҳолатлар ва касалликлар учун шошилиш тиббий ёрдам кўрсатилгунга қадар тақдим этиладиган бепул биринчи ёрдамни олиш ҳуқуқи (Россия Федерацияси ички ишлар органлари ходимлари, давлат ёнғин хизмати ходимлари, ходимлари ва бошқа шахслар томонидан).

- Шошилиш тиббий ёрдам давлат ва шаҳар соғлиқни сақлаш тизимининг даволаш-профилактика муассасалари, тиббиёт ходимлари томонидан ҳаётга бевосита таҳдид соладиган ёки шошилиш тиббий аралашувни талаб қиладиган шароитларда (бахтсиз ҳодисалар, жароҳатлар, заҳарланиш ва бошқа ҳолатлар ва касалликлар ҳолатларида) кўрсатилади.

- Мажбурий тиббий суғурта ёрдами олиш ҳуқуқи.

Россияга узоқ вақтдан бери келган ва мамлакатда қонуний равишда бўлган чет эл фуқаролари, шунингдек, Россияда вақтинча бўлган Европа Иттифоқига аъзо давлатларнинг ишлайдиган хорижий фуқаролари, мажбурий тиббий суғурта полисини расмийлаштиришга ва Россия Федерацияси ҳудудида мажбурий тиббий суғурталашнинг асосий ва ҳудудий дастурларида кўзда тутилган миқдорда мунтазам ва шошилиш тиббий ёрдамни олиш

хуқуқига эга.

Чет эл фуқароларининг бошқа тоифалари учун ихтиёрий тиббий суғурта полиси тақдим этилади.

Қонунчиликка кўра, чет элликлар учун тиббий сиёсат мамлакатда бўлган биринчи кунда ҳар бир чет эл фуқаросига берилиши керак.

Яъни, чет эл фуқароси Россия Федерацияси ҳудудига кириш мақсадидан қатъи назар, мамлакатга келган кун илтиёрий тиббий суғурта полисини расмийлаштириши шарт.

Шу билан бирга, чет эл фуқароси учун Россия Федерациясида бўлган чет эл фуқаролари учун ИТС бериш керак.

Чет эл фуқаролари тиббий суғурта полисига мурожаат қилишлари учун қуйидагилар керак:

- паспорт ёки бошқа шахсни тасдиқловчи ҳужжат нусхаси;
- миграция картасининг нусхаси.

Доғистон Республикасида ИТС полиини «**МАКС-М**» АЖ филиалларидан бирида олишингиз мумкин:

Манзиллар: Махачкала шаҳри, Лаптиев кўчаси, 55-а;
Махачкала шаҳри, Имам Шамил муъолиши, 36Л; Махачкала шаҳри, Радищев кўчаси, 3

тел.: 8 (800) 555-88-03; 8 (872) 267-17-56

Хорижий фуқароларнинг полиция билан ўзаро алоқаси

Полиция ходимлари тартибни сақлашлари, одамларнинг миллати, ирқи, дини ва бошқа мансублигидан қатъий назар уларнинг ҳуқуқ ва эркинликларига риоя қилишлари керак.

Қуйидаги ҳолатларда полицияга мурожаат қилиш керак:

- Ўз ҳаётингизни, соғлиғингизни, ҳуқуқ ва эркинлигингизни ҳимоя қилиш керак бўлганда;
- Жиноятни олдини олиш, жамоат тартибини тиклаш ёки жамоат хавфсизлигини таъминлаш талаб қилинганда;
- Мол-мулкингизни ҳимоя қилиш керак бўлганда.

Полиция ходимлари агар фуқароларга нисбатан маъмурий ҳуқуқбузарлик ишини қўзғатиш учун сабаб бўлса, шунингдек уларни ушлаб туриш учун асослар мавжуд бўлса, фуқароларнинг шахсини тасдиқловчи ҳужжатларни текширишга ҳақлидир; фуқароларнинг рухсатномаларини ва бошқа ҳужжатларни назорат қилиш (назорат қилиш) ички ишлар идораларига юклатилган муайян ҳаракатларни бажариш ёки маълум бир фаолият турини амалга ошириш учун текшириш («Полиция тўғрисида» ги Қонуннинг 13-моддаси 2-банди).

Шу муносабат билан чет эл фуқаросининг ёнида ҳар доим қуйидагилар бўлиши керак:

- паспорт;
- миграцион карта;
- миграцияни рўйхатдан ўтказиш (рўйхатдан ўтказиш) тўғрисида хабарнома;
- тўлов чеклари билан ишлаш учун патент (Европа Иттифоқи

давлатлари фуқароларидан ташқари - Арманистон, Белоруссия, Қозоғистон, Қирғизистон);

- ихтиёрий (ИТС) ёки мажбурий (МТС) тиббий суғуртанинг амалдаги тиббий полиси.

Ушбу ҳужжатларни фақат навбатчиликда бўлган полиция ходимлари текшириши мумкин. Бундай ҳолда, полициячи ўз лавозими, лавозими, фамилиясини хабардор қилиши, шахсий гувоҳномасини кўрсатиши ва ҳужжатларни текшириш сабаби ва мақсадини тушунтириши керак.

Сабабини тушунтирмасдан ҳужжатларни текшириб бўлмаслигини билиш муҳимдир.

Полиция ходимлари қуйидаги ҳолларда шахсий буюмларини кидириш ҳуқуқига эга:

- Темир йўл станцияларида, аэропортларда ва ҳоказоларда йўловчиларни текширишда шахсий кўриш пайтида протокол тузилиши керак. Шахсий тинтув қилиш ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлардан ташқари икки гувоҳ иштирокида амалга оширилади. Агар тинтув пайтида сизга тегишли бўлмаган нарсалар топилса, уларга тегманг ва полиция ходимига хабар беринг.

- Агар қўлга олинганларда қурол, ўқ-дорилар, портловчи моддалар, гиёҳванд моддалар, захарли ёки радиоактив моддалар бор деб тахмин қилиш учун асос бўлса.

Чет эл фуқароларини Россия ва Доғистон Республикасида мослашиши

Муҳожирнинг мослашуви - бу чет эл фуқароси ёки фуқаролиги бўлмаган шахс томонидан унга қабул қилувчи жамиятда яшашга ва муваффақиятли ҳаракат қилишига имкон берувчи ҳатти-ҳаракатлар намуналарини, ижтимоий меъёрлар ва кадриятларни, билим, кўникмаларни ўзлаштириш жараёни.

Мослашув муҳожирнинг расмий мақомини олиши ва унинг яшаш жойини қонунийлаштириши билан чамбарчас боғлиқ. Шу билан бирга, чет эл фуқаросининг муваффақиятли мослашуви қуйидаги йўналишларда ифодаланганлигини билиш муҳимдир:

- ҳуқуқий мослашув/интеграция (ҳуқуқий мақомга киришни таъминлаш);
- иқтисодий мослашув/интеграция (меҳнат бозорига кириш, иш билан таъминлаш, уй-жойга эга бўлиш);
- ижтимоий мослашув / интеграция (уй-жой, соғлиқни сақлаш, таълим ва ҳқ) олиш;
- маданий мослашув/интеграция (ўз маданиятини, динини, урф-одатларини сақлаб қолиш имконияти билан тилни, маданиятнинг бошқа элементларини ўрганишга киришиш).

Қабул қилаётган жамиятда муҳожирни муваффақиятли мослашишининг асосий шarti - бу ташриф буйирувчи мамлакат тилини билишдир. Айнан рус тилини билиш Россияда ишга қабул қилиш қодалари тўғрисида маълумот олишга имкон беради ва норасмий иш билан шуғулланиш имкониятини камайтиради. Рус тилини билиш маҳаллий аҳоли билан алоқа қилиш имкониятларини кенгайтиради, муҳожирнинг ижтимоий-иқтисодий ҳуқуқларини

(касб-хунарга ўқитиш, тиббий ёрдам олиш ва бошқалар) амалга оширилишини таъминлайди.

Россия Федерациясида ишга жойлашиш учун келган МДХ давлатлари фуқароларининг маданий ва лингвистик мослашуви инфратузилмаси мавжуд - иш учун патент олиш учун ариза беришда ушбу тоифадаги чет эл ишчилари Россия Федерацияси тарихи ва қонунчилиги бўйича билимларини, шу жумладан ихтисослашган марказларда тест синовлари орқали тасдиқлашлари керак.

Доғистон Республикасида ушбу мақсадлар учун ДГУ асосида чет эл фуқароларини рус тили, Россия тарихи ва қонунчилиги асослари бўйича синов маркази мавжуд. У икки йўналишда синовларни таъминлайди:

- Вақтинчалик яшаш учун рухсатнома, яшаш учун гувоҳнома ва патент

- Фуқаролик

Шунингдек, Марказ чет эл фуқароларини тест синовлари тўғрисида хабардор қилади ва уларга маслаҳат беради ҳамда давлат томонидан тан олинган сертификатларни рўйхатдан ўтказиш ва беришни амалга оширади.

Марказнинг алоқа учун маълумотлари: Махачқала ш., Батырай кўчаси, 1

тел.: +7 (989)878-79-07

Доғистон Республикаси Миллий сиёсат ва диний ишлар вазирлиги **Доғистон Республикаси ҳудудида чет эл фуқароларининг** ижтимоий-маданий мослашуви масалалари билан шуғулланади.

Хорижий фуқароларнинг экстремизмга қарши курашиш,

миллатлараро ва мазҳаблараро адоватни қўзғатиш бўйича сўровларига зудлик билан жавоб бериш учун **ишонч телефони** ташкил қилинган: **+7 (8722) 68-16-64**

Вазирлик веб-сайтида (<http://minnacrd.ru/>) сиз миграция масалалари, хусусан, мигрантларнинг ижтимоий-маданий мослашуви ва чет эл фуқароларининг интеграцияси ва ватандошлар билан ишлаш масалалари бўйича долзарб маълумотлар ва қонунчилик базаларини топиш; рўйхатдан ўтган ва ҳужжатсиз муҳожирлар сони тўғрисида тузилган маълумотларни олиш мумкин.

Хорижий фуқароларга бепул ёрдам ва ҳуқуқий қўллаб-қувватлаш кўрсатувчи давлат ва жамоат ташкилотлари

ПЧет эл фуқароси Россия Федерацияси худудига киришда дуч келадиган биринчи давлат ташкилоти бу чегара хизматлари. Доғистон Республикасида бу **Россия Федерацияси Федерал хавфсизлик хизматининг Доғистон Республикаси учун чегара бошқармаси.**

Чет эл фуқаролари учун хизматнинг алоқа маълумотлари:

- умумий масалалар бўйича: +7 (8722) 98-86-00;
- Россия Федерациясининг давлат чегарасини кесиб ўтиш масалалари бўйича: +7 (8722) 51-22-37; +7 (8722) 51-24-69; +7 (8722) 51-22-50;
- шахслар ва транспорт воситаларининг чегара зонасига кириши (ўтиши) учун рухсатномалар бериш масалалари бўйича: +7 (8722)98-86-08.

Чегара органларининг (жавобгарлик майдони) жойлашган худуд, шунингдек давлат чегараси орқали ўтказиш пунктлари:

- Махачкала ҳаво орқали ўтказиш пункти;
- Махачкала денгиз орқали ўтказиш пункти;
- Автомобил орқали ўтказиш пунктлари: Гарах, Яраг-Казмаляр, Ново-Филя, Тагиркент-Казмаляр;
- Дербент темир йўл ўтказиш пункти.

ДР бўйича чегара хизмати манзили: Каспийск ш.,

Пограничная кўчаси, 1-уй.

Доғистон Республикасида хорижий фуқароларнинг масалаларини ҳал қилувчи асосий давлат органи **Доғистон**

34

Республикаси Ички ишлар вазирлигининг Миграция департаменти ҳисобланади.

Бу ерда чет эл фуқароси тўлиқ маълумот олиши, шунингдек тўғридан-тўғри рўйхатдан ўтиши; ишлашга рухсатнома ёки патент олиши; Россия Федерациясида вақтинча яшаш учун рухсат олиши; Россия Федерациясига кириш учун таклифнома олиши; яшаш ҳуқуқини олиши; визани олиши, узайтириши ёки тиклаши ва ҳ.к мумкин.

Бошқарма веб-сайтида, шунингдек, юқорида кўрсатилган хизматларни олиш учун зарур бўлган барча ҳужжатлар намуналарини топишингиз мумкин.

Бошқарманинг алоқа учун маълумотлари:

- фуқаролик масалалари бўйича: +7 (8722) 99-55-62;
- чет эл фуқаросини рўйхатдан ўтказиш масалалари бўйича: +7 (8722) 99-55-36;
- ишлашга рухсат олиш масалалари бўйича +7 (8722) 99-60-24;
- таклифномани расмийлаштириш масалалари бўйича +7 (8722) 99-55-60;
- яшаш учун рухсатномани рўйхатдан ўтказиш +7 (8722) 99-55-58.

Бошқарма манзили: Махачқала ш., Абубакаров кўчаси, 115а

Ишонч телефони: +7 (8722) 99-60-20

Муҳожирларни иш билан таъминлашда ижтимоий кўмак ва ёрдам **Меҳнат ва ижтимоий тараққиёт вазирлиги** томонидан амалга оширилади. Манзил: Махачқала ш, Абубакаров кўчаси, 117; +7 (8722) 64-15-04

Ишонч телефони: +7 (8722) 67-94-43

e-mail: mintrud@e-dag.ru Сайт: <https://dagmintrud.ru/>

Бундан ташқари, Ёш муҳожирларни иш билан таъминлашга ёрдам «Успех» Республика Ёшларни иш билан таъминлаш маркази» ДР Давлат бюджет муассасаси томонидан амалга оширилади.

Манзил: Махачқала ш, Абубакаров кўчаси

тел.: +7 (8722) 63-84-83

Сайт: www.uspehrd.ru

Доғистон Республикаси худудида муҳожирларни ижтимоий кўллаб-қувватлайдиган диаспоралар ва жамоалар мавжуд:

- **Доғистондаги грузинлар ҳамжамияти.**

Раҳбар: Берикашвили Анзор Никоевич

geo.diaspora@mail.ru

- Ватандошлар билан боғланиш учун «**Айк армянлар маданий-тарихий жамияти**»

Раҳбар: Саркисян Карэн Рафаэлович

- «**Махачқаладаги Озарбайжонликларнинг маҳаллий миллий-маданий автономияси**» жамоат ташкилоти

Раҳбар: Азизов Ракиф Абас-Оғлы

- **Ўзбеклар ҳамжамияти**

Раҳбар: Ибрагимов Мансурбек Рузметович

uz.dag05@mail.ru

- **Озарбайжон ҳамжамияти «Джаро-Белокан ватандошлиги»**

Раҳбар: Магомедов Омар Ибрагимдибирович

- **Эрон ҳамжамияти**

Раҳбар: Магомед-задэ Нури Гасанагаевич

• **Туркманлар ҳамжамияти**

Раҳбар: Агавелян Роксана Артуровна

rassvet.92@mail.ru

Бепул маслаҳат ва юридик ёрдам олиш тартиби

Юқорида айтиб ўтилган давлат ташкилотлари билан бир қаторда ДР ГАУ томонидан «ДРда давлат ва коммунал хизматларни кўрсатиш бўйича кўп тармоқли марказ» томонидан бепул маслаҳат ва ҳуқуқий ёрдам кўрсатилади.

Марказда чет эл фуқароси ва фуқаролиги бўлмаган шахс чет эл фуқароси ёки фуқаролиги бўлмаган шахснинг яшаш жойига келиши тўғрисида белги олиш ва белги қўйиш нуқтаи назаридан хабарнома олинганлиги тўғрисида батафсил маълумот олиши ва тўғридан-тўғри Россия Федерациясида миграция рўйхатидан ўтказиши мумкин.

Кўп тармоқли марказ манзили (www.mfcrd.ru) ни алоқага чиқиш учун энг яқин филиалга, шунингдек алоқа учун телефон рақамларини топиш мумкин.

Филиаллар манзиллари:

Махачқала ш.

- Насрудинов проспекти, 1; тел.: +7 (872) 266-69-99
- Радищев кўчаси, 3«б»; тел.: +7 (872) 269-99-61
- М.Гаджиев кўчаси, 73 уй; тел.: +7 (938) 777-82-48

Каспийск ш., Орджоникидзе кўч.,3 - уй; +7 (938) 205-00-05

Дербент ш., 345 Дагестанская Стрелковая Дивизия кўчаси, 8 «Г» уй; +7 (938) 777-82-57

Избербаш ш., Буйнакский кўч.,109/1 уй; тел.: +7 (938) 777-82-98

Буйнакск ш., Д.Кумухский кўчаси,67/2 уй; тел.: +7(938) 777-82-73

Кизляр ш., Ленина кўчю, 3 уй; тел.: +7 (938) 777-82-60

Хасавюрт ш., Даибов кўч, 27»А» уй; +7 (938) 777-82-44

Чет эл фуқаролари учун давлат электрон ресурслари

Россия Федерацияси ҳудудига келган чет эл фуқароларига кулайлик яратиш учун Ягона давлат хизматлари ва функциялари портали мавжуд - www.gosuslugi.ru.

Веб-сайтда мавжуд бўлган давлат хизматлари:

- РФда вақтинчалик яшаш учун рухсатнома олиш;
- РФда яшаш учун гувоҳнома олиш;
- Меҳнат патентини ва меҳнат қилишга рухсатнома олиш;
- Россия Федерацияси фуқаролигини олиш.

Бундан ташқари, порталда хорижий фуқаролар учун тиббий хизмат; СНИЛСни олиш тартиби; муҳожирларни рўйхатга олиш ва бошқа хизматлар турлари тўғрисида маълумот олиш мумкин. Шунингдек бу ерда меҳнат ҳуқуқи бўйича маслаҳат олиш мумкин.

Сайт хизматларига тўлиқ киришни таъминлаш учун телефон ва электрон почтани қўллаб рўйхатдан ўтиш зарур.

Хорижий фуқароларни рўйхатга олиш жараёни қуйидаги босқичларни ўз ичига олади:

1. Соддалаштирилган ҳисоб қайдномасини рўйхатдан ўтказиш. Уяли алоқа телефони ва электрон почта етарли;
2. Фойдаланувчи профилини тўлдириш;
3. Маълумотларни текшириш тартибини бошлаб, фойдаланувчи профилини тўлдириш. Сизга чет эл фуқароси ва СНИЛС ҳужжати керак бўлади. Маълумотларни муваффақиятли текшириш ҳисобни стандарт ҳолатга келтиради;
4. Идентификацияни мавжуд усуллардан бири билан тас-

диқлаш, натижада фойдаланувчи ҳисоб қайдномаси текширилади.

Шунингдек, фойдаланувчини хизмат кўрсатиш марказларидан бирида рўйхатдан ўтказиш мумкин - бу ҳолда дарҳол тасдиқланган ҳисоб яратилади.

Чет эл фуқаролари учун яна бир муҳим ахборот маркази бу **Федерал давлат статистика хизмати**. Агентликнинг веб-сайтида (www.rosstat.gov.ru) сиз келган ва кетган хорижий фуқаролар сони, табиий ҳаракат статистикаси, чет элликлар иштирокидаги тадбирларни ёритиб бериш тўғрисида батафсил маълумот олишингиз мумкин.

Росстат вақти-вақти билан меҳнат миграцияси тўғрисидаги ҳисоботларни, мажбурий кўчиб келганлар тўғрисидаги ҳисоботларни, фуқаролик мамлакатларига кириш ва чиқиш статистикасини, транспорт мақсади ва турларини, виза статистикасини ва бошқаларни олади. Ушбу маълумотлар асосида ҳар томонлама статистик маълумотлар тузилади.

Доғистон Республикасида ўзини тутиш ахлоқи

Россия Федерациясидаги ҳар бир чет эл фуқароси ушбу мамлакат қонунлари, урф-одатлари ва анъаналарига риоя қилиши ва ҳурмат қилиши шарт.

Риоя қилиниши керак бўлган баъзи умумий ахлоқий меъёрлар ва хатти-ҳаракатлар қоидаларни ажратиш мумкин:

- Спиртли ичимликлар ичиш ва жамоат жойларида чекиш, шунингдек ахлатни нотўғри жойга ташлаш маъмурий жавобгарликка сабаб бўлади.
- Сиз йўлни фақат рухсат этилган жойларда - светофорлар ва пиёдалар ўтиш жойларида кесиб ўтишингиз керак.
- Сиз билан бирга паспорт, миграция картаси бўлиши тавсия этилади.
- Жамоат транспортида бўлганингизда, кексалар, ногиронлар, ҳомиладор аёллар ва болаларга жой бериш керак.
- Сиз “бутун кўчага” кулмаслигингиз, қичқиришингиз, жанжаллашинингиз, ҳақоратли сўзлардан фойдаланмаслигингиз ва умуман бепарво бўлишингиз ва ўзингизнинг хатти-ҳаракатларингиз билан эътиборни ўзизга қаратмаслигингиз керак.
- Маҳаллий аҳолига, айниқса катталар авлодига ҳурмат билан муносабатда бўлишингизни тавсия қиламиз.
- Жамоат транспортида сиз йўловчиларнинг бирортасига доғ тушиши ёки жароҳат етказиши мумкин бўлган бўёвчи, кесувчи нарсалар мумкин эмас.

Кўп миллатли мамлакатнинг кенг ҳудудида турли минтақалар ва турли ижтимоий гуруҳлар учун муайян одоб-ахлоқ меъёрлари

қўлланилади. Хусусан, Доғистонда ахлоқий меъёрларнинг ўзига хослиги миллий урф-одатлар ва динга эҳтиёткорлик билан муносабатда бўлиш билан белгиланади. Умуман олганда, Доғистоннинг барча миллатларига хос бўлган умумий хулқ-атвор қоидаларини ажратиб кўрсатиш мумкин:

- катталарга ҳурмат билан муносабатда бўлиш;
- меҳмондўстлик;
- камтарлик ва камсўзлик;
- оилавий қадриятларнинг устунлиги.

Шундай қилиб, агар сиз Россия ҳудудида ва хусусан, Доғистон Республикасида қабул қилинган баъзи қоидалар ва меъёрларга риоя қилсангиз, чет эл фуқароси жамиятга қўшилишингиз осон кечади ва ўз ватанингизда бўлганингиз каби ўзингизни ҳис қиласиз.

